

[Araştırma Makalesi](#)

Muhasebe Meslek Mensuplarının Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını Kabullerinin Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Murat ÖZCAN

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Bolu, mozcan@ibu.edu.tr, www.orcid.org/0000-0001-9106-4146.

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet GÜNLÜK

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Milas Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Muğla, mehmetgunluk@mu.edu.tr, www.orcid.org/0000-0001-9665-7557

Öz

Küreselleşme sonucu artan uluslararası sermaye hareketleri ile birlikte ortaya çıkan çok uluslu şirketler ve yatırımcılar için muhasebe kayıt ve finansal raporlama sistemlerinin tekrar gözden geçirilmesi zorunlu hale gelmiştir. Bu zorunluluk, muhasebe bilgi sistemi tarafından üretilen bilgilerin uluslararası düzeyde paylaşımını sağlayacak bir standartlaşmayı beraberinde getirmiştir. Türkiye ise söz konusu bu standartlaşmaya Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS)'dan uyarlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) ile katılmıştır. Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının uygulanmasından beklenen faydanın sağlanabilmesi muhasebe meslek mensuplarının Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını kabulüne bağlıdır. Bu çalışmada, Teknoloji Kabul Modeli çerçevesinde muhasebe meslek mensuplarının Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS)'ni kabulünü etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve bu faktörlerin birbirine olan etkilerinin ortaya konması amaçlanmaktadır. Geliştirilen modelin değişkenlerine dayalı olarak oluşturulmuş anket Google docs aracılığıyla, Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM) ile Yeminli Mali Müşavir (YMM) unvanlarına sahip muhasebe meslek mensuplarına uygulanmış ve 388 adet veri toplanmıştır. Araştırma modelinde önerilen ilişkileri test etmek için Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) analizi gerçekleştirilmiştir. Yapısal Eşitlik Modelleme analizi sonucunda, modelde yer alan değişkenlerden kolaylaştırıcı durumların (β : 0,570) algılanan kullanım kolaylığı üzerinde; subjektif normlar (β : 0,657) ile algılanan kullanım kolaylığının (β : 0,215) algılanan fayda üzerinde ve algılanan kullanım kolaylığı (β : 0,310) ile algılanan faydanın (β : 0,494) davranışsal niyet üzerinde istatistiki olarak anlamlı ve pozitif yönde bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Finansal Raporlama Standartları, TFRS, Muhasebe Meslek Mensupları, Teknoloji Kabul Modeli.

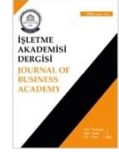
Makale Gönderme Tarihi: 28.02.2021

Makale Kabul Tarihi: 13.03.2021

Önerilen Atf:

Özcan, M. ve Günlük, M. (2021). Muhasebe Meslek Mensuplarının Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını Kabullerinin Teknoloji Kabul Modeli Çerçevesinde İncelenmesi, *İşletme Akademisi Dergisi*, 2(1): 76-93.

© 2021 İşletme Akademisi Dergisi.

Research Article

Investigation of Accounting Professionals' Acceptance of Turkish Financial Reporting Standards within the Framework of Technology Acceptance Model

Assistant Prof. Dr. Murat ÖZCAN

Bolu Abant İzzet Baysal University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Business Administration, Bolu, mozcan@ibu.edu.tr, www.orcid.org/0000-0001-9106-4146.

Assistant Prof. Dr. Mehmet GÜNLÜK

Muğla Sıtkı Koçman University, Milas Vocational School, Department of Management and Organization, Muğla, mehmetgunluk@mu.edu.tr, www.orcid.org/0000-0001-9665-7557

Abstract

It has become necessary to review the recording and reporting systems for multinational companies and investors that emerged with the increasing international capital movements as a result of globalization. This requirement has brought about a standardization that will ensure the sharing of the information produced by the accounting information system at the international level. Turkey has joined this standardization movement with Turkey Financial Reporting Standards (TFRS) which has adapted from International Financial Reporting Standards (IFRS). In this study, it is aimed that to determine the factors that affect Accounting Professionals' acceptance of Turkish Financial Reporting Standards, and to reveal the effects of these factors on each other via Technology Acceptance Model. The research was conducted on accounting professionals (CPAs) operating in Turkey. The convenience sampling method was used in the study. The data were obtained from 388 questionnaires applied via Google docs and analyzed using IBM SPSS 22 and SmartPLS package programs. Structural Equation Modeling (SEM) analysis was conducted to test the relationships suggested in the research model. As a result of structural equation modelling analysis, it was found that facilitating conditions (β : 0,570) has a significant and positive effect on perceived ease of use. Subjective norms (β : 0,657) and perceived ease of use (β : 0,215) have significant and positive effects on perceived usefulness. Perceived ease of use (β : 0,310) and perceived usefulness (β : 0,494) have significant and positive effects on behavioral intention.

Keywords: Turkish Financial Reporting Standards, TFRS, Accounting Professionals, Technology Acceptance Model.

Received: 28.02.2021

Accepted: 13.03.2021

Suggested Citation:

Özcan, M. and Günlük, M. (2021). Investigation of Accounting Professionals' Acceptance of Turkish Financial Reporting Standards within the Framework of Technology Acceptance Model, *Journal of Business Academy*, 2(1): 76-93.

© 2021 Journal of Business Academy.

1.GİRİŞ

İşletmeler mali durumlarına, faaliyet sonuçlarına ve nakit akışlarına ilişkin bilgilerini finansal tablolar aracılığıyla bilgi kullanıcılarına açıklamaktadırlar. Bilgi kullanıcılarının sağlıklı karar alabilmeleri, kendilerine sunulan finansal tablolardaki bilgilerin ihtiyaca ve gerçeğe uygun, zamanında sunulmuş, anlaşılabilir olmasının yanında karşılaştırılabilir olmasına da bağlıdır. Özellikle 1970'li yıllarda başlayan küreselleşme ile birlikte artan uluslararası sermaye hareketleri muhasebe bilgisini kullanan çok uluslu şirketleri, çok uluslu muhasebe ve denetim şirketlerini, yatırımcıları ve yatırım analistlerini finansal tabloların karşılaştırılabilirliği konusunda yeni sorunlarla karşı karşıya getirmiştir. Farklı ülkelerdeki farklı muhasebe uygulamalarının sebep olduğu bu karşılaştırılabilirlikten kaynaklı sorunlar, finansal bilgi kullanıcıları için mevcut muhasebe kayıt ve raporlama sistemlerinin yeniden gözden geçirilmesini ve dünya genelinde geçerli olacak bir standartlaşmayı zorunlu hale getirmiştir. Söz konusu bu standartlaştırma ihtiyacı, finansal bilgilerin ölçümünde ve sunumunda dünya genelinde standart getirmek ve muhasebe uygulamalarında tekdüzelik sağlamak amacı ile Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) tarafından yayınlanan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) ve Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) ile giderilmeye çalışılmıştır. Böylelikle bu standartların uygulanması sonucunda şirket finansal tablolarının güvenilirliği ile şeffaflığını arttırmak ve karşılaştırılabilirliğini kolaylaştırmak yoluyla sermaye piyasasında uluslararası ticaretin önündeki engellerin ortadan kaldırılması amaçlanmıştır. Bu standartların uygulanmasıyla ayrıca, sermaye piyasalarının verimliliğini artırarak şirketler için fon maliyetini azaltmak; rekabet gücünü ve büyümeyi artırmak da amaçlanmıştır (Şimşek ve Şimşek, 2019; Çankaya ve Erdoğan, 2008: 300; Pirgarip, 2003; Aysan, 2007: 52).

Ülkelerin UFRS'yi esas alarak kendi standartlarını oluşturma çalışmalarına, Türkiye de bu konuda kendisine yetki verilmiş Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGGK) tarafından yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) ve Türkiye Muhasebe Standartlarının (TMS) ile katılmıştır.

Muhasebe bilgilerinin üretilmesi ve raporlanması açısından mevcut muhasebe uygulamalarında değişiklikler içeren bu standartların muhasebe meslek mensupları tarafından kabul edilmesi ve direnç göstermeden uygulanmaları, standartların çıkarılma amacına ulaşılmasına katkı sağlayacaktır. Bu çalışmanın amacı, Teknoloji Kabul Modeli çerçevesinde muhasebe meslek mensuplarının TFRS'yi kabulünü etkileyen faktörleri belirlemek ve bu faktörlerin birbirine olan etkilerini ortaya koymaktır. Bu kapsamda çalışmada ilk olarak, Teknoloji Kabul Modelindeki algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı, davranışsal niyet, subjektif normlar ve kolaylaştırıcı durumlar değişkenleri ile aralarındaki ilişkileri açıklayan literatür araştırmasına, sonrasında ise araştırma hipotezlerine ve araştırma modeline yer verilmektedir. Devamında araştırma yöntemi açıklanarak, araştırma verilerinin analizi sonucunda bulunan demografik veriler, ölçüm modeli analiz sonuçları ile araştırma modelinin yapısal eşitlik modeli analiz sonuçları verilmiştir. Sonuç ve tartışma bölümünde ise araştırma bulguları teorik ve pratik açıdan ele alınarak, gelecekte yapılacak araştırmalar için öneriler sunulmaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE HİPOTEZLERİN GELİŞTİRİLMESİ

2.1. Teknoloji Kabul Modeli

Hangi sistem olursa olsun bir sistemin tasarımı, uygulanması ve geliştirilmesinde dikkate alınacak en önemli unsur, o sistemin kullanıcıdır. Kullanıcı, bir sistem içinde yönetsel sorumluluğa sahip olan, sistem verilerini işleyen, sürecin sonucunda çıktıları raporlayarak bu çıktılardan fayda sağlayan kişidir. Kullanıcılar, sistemin, yaptıkları işlerin üzerindeki etkisiyle ilgilenirler ve beklentilerini karşılayan sistemleri başarılı olarak kabul ederler (Özer ve Akça,

2012: 81). Sistemin kullanıcılar tarafından kabulü ile ilişkili olan belirleyicilerin ve kullanıcıların söz konusu sistemleri kullanmasında etkili olan faktörlerin araştırılması için çeşitli modeller geliştirilmiştir. Bu modellerin en yaygın olarak kullanılanı Davis (1989) tarafından geliştirilen ve bilişim sistemlerinin bireysel seviyede kullanımını belirleyen faktörleri açıklayan Teknoloji Kabul Modeli (TKM)'dir.

Davis (1989) tarafından yeni sistem kullanımlarında kullanıcı davranışlarını açıklamak için geliştirilen Teknoloji Kabul Modeli, yeni sistemlerin kullanıcılar tarafından kabulünü kullanıcının algıları, tutumları, niyetleri ve davranışları arasındaki nedensel ilişkilerle açıklar. Modelde yer alan *algılanan kullanım kolaylığı* ve *algılanan fayda*, yeni sistemi kullanıma yönelik tutumun ve *davranışsal niyetin* belirleyicileri olarak kabul edilmektedir. Literatür incelendiğinde, kullanıcıların farklı yönetim bilişim sistemlerine uyumlarının açıklanmasında ve yeni sistemleri kabul etmelerinin nedenlerinin ortaya konulmasında Teknoloji Kabul Modeli'nin yaygın bir şekilde kullanıldığı görülmektedir (King ve He, 2006: 740; Dasgupta vd., 2002: 87; Lu vd., 2003: 207; Venkatesh vd., 2003: 429). Teknoloji Kabul Modeli'ne göre kullanıcılar yeni bir sisteme yönelik kullanım davranışını dört aşamalı bir sürecin sonunda gösterirler (Şekil 1).

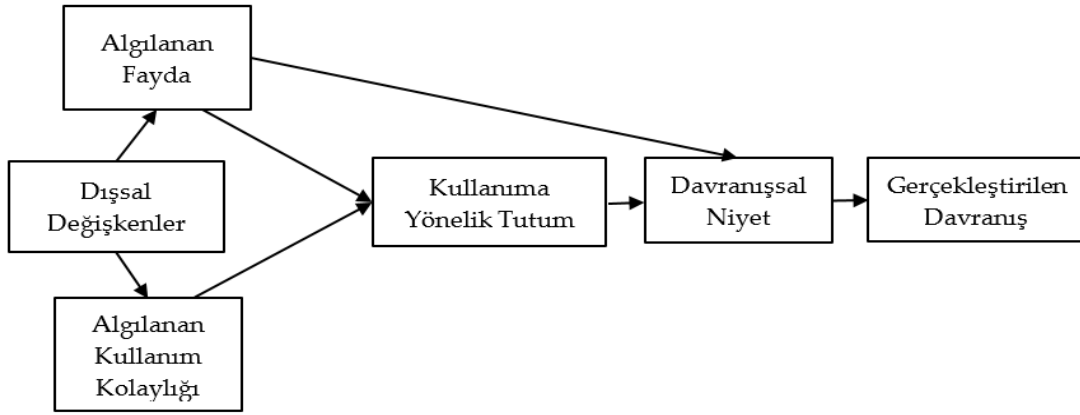
Teknoloji Kabul Modeli'nin ilk aşamasını, bireyin demografik özellikleri ve çevresi, eğitim düzeyi, bireysel yetkinlikler ve beceriler ile iş tecrübesi, iş yerindeki görev tanımları, bireylerin karşılıklı güveni, örgütsel faktörler, dokümantasyon ve sistemin teknik özellikleri gibi kontrol edilemeyen *dışsal değişkenler* oluşturmaktadır (Al-Gahtani ve King, 1999: 278; Legris vd., 2003: 196; Davis vd., 1989: 987-988; Kim ve Chang, 2007: 792; Szajna, 1996: 86; Taylor ve Todd, 1995: 148). Sürecin ikinci aşaması, yeni bir sistemin kullanımının temel belirleyicileri olan *algılanan kullanım kolaylığı* ve *algılanan faydayı* kapsayan inançlardan meydana gelir.

Algılanan kullanım kolaylığı; bir bireyin yeni bir sistemi kullanırken fazla fiziksel ve zihinsel çabaya ihtiyaç duymayacağına yönelik değerlendirmesidir (Davis, 1989: 320). Bireyin yeni sisteme yönelik olarak algıladığı kullanım kolaylığı, o sisteme yönelik algıladığı fayda ileo sistemi kullanmaya yönelik geliştireceği tutumu etkiler. Bireyler yeni sistemin kullanımını kolay olarak algıladıklarında, o sistemi kullanma konusunda daha istekli olacaktır (Saade ve Bahli, 2005: 318).

Algılanan fayda, bireyin yeni bir sistemi kullanmasının kendisine sağlayacağı faydanın artacağına yönelik değerlendirmesidir (Gyampah ve Salam, 2004: 733). Yeni bir sistemin kolay öğrenilebilmesi, o sistemin kullanımını daha faydalı hale getirebilir (Venkatesh ve Davis, 2000: 187). Algılanan fayda, kullanıma yönelik tutumu ve davranışsal niyeti etkilerken; algılanan fayda ve algılanan kullanım kolaylığı ise beraber yeni sistemin kullanımına yönelik tutum üzerinde etkilidir (Davis, 1989). Bununla birlikte, yeni bir sistemin kullanım kolaylığının, algılanan faydayı da olumlu yönde etkilediği gözlemlenmiştir (Chen ve Tan, 2003).

Teknoloji Kabul Modeli'nin üçüncü aşamasını *kullanıma yönelik tutum* oluşturmaktadır. Bireyin yeni bir sisteme yönelik tutumu, o sistemi kolay veya o sistemin ortaya çıkaracağı sonucun birey tarafından faydalı olarak değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkar. Dolayısıyla yeni bir sistemin kullanımına yönelik tutum, o sistem gerçekleştiğinde doğacak sonuçlara yönelik beklentilerden etkilenmektedir (Moore ve Benbasat, 1996).

Dördüncü ve son aşama ise *davranış niyeti*dir. Kullanıma yönelik davranışsal niyeti, kullanıcının belirli bir davranışı gösterme ihtimalidir (Al-Gahtani ve King, 1999: 278) ve kullanıcının, davranışı gerçekleştirmeye yönelik isteğini gösterir. Davranışsal niyet, algılanan fayda ve kullanıma yönelik tutumdan doğrudan etkilenir (Al-Gahtani ve King, 1999: 278).

Şekil 1. Teknoloji Kabul Modeli (Kaynak: Davis, F. D., 1985)

Subjektif normlar, algılanan fayda ile davranışsal niyeti; kolaylaştırıcı durumlar da algılanan kullanım kolaylığı ile davranışsal niyeti etkilediği için (Tarcan vd., 2012: 212; Ursavaş vd., 2014: 909) muhasebe meslek mensuplarının Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını kabulünü açıklamak için bu araştırma kapsamında geliştirilen modele eklenmiştir.

2.2. Subjektif Normlar

Subjektif normlar, bireyin herhangi bir davranışı yapması ya da yapmamasına yönelik olarak, görüşlerine önem verdiği referans kişilerin ne düşündüklerine ilişkin inançlardır (Ajzen ve Fishbein, 1980: 17). Ajzen ve Madden (1986)'e göre subjektif normlar, bir davranışın önemli referans kişileri veya grupları tarafından onaylanma veya reddedilme olasılığıdır. Bireyin bir davranışı gerçekleştirmesinin kendisi için önemli olan insanlar tarafından olumlu olarak algılanabileceği düşüncesi, normatif inançlarını olumlu yönde etkilerken, davranışı gerçekleştirmenin olumsuz olarak algılanabileceği düşüncesi ise normatif inançları olumsuz yönde etkilemektedir.

Literatürde subjektif normların algılanan fayda üzerinde etkisi olduğunu gösteren çalışmalar (örneğin, Yi vd., 2006; Hong ve Tam, 2006; Lee vd., 2007; Liao vd., 2007) bulunmaktadır.

2.3. Kolaylaştırıcı Durumlar

Kolaylaştırıcı durumlar, bireyin herhangi bir davranışı gerçekleştirmesi için gereken şartlara sahip olduğuna yönelik yaptığı değerlendirmedir. Yapılan araştırmaların bulguları, kolaylaştırıcı durumların davranışsal niyet (Venkatesh vd., 2003) ile algılanan kullanım kolaylığı üzerinde etkisi (Tarcan vd., 2012: 212) olduğunu göstermektedir.

Bireyin yeni bir sistemi kullanım sürecindeki kurumsal ya da teknik destek almasının yanında yeni sistemin bireyin daha önce kullandığı sistem ya da ortamlarla uygunluk göstermesi ve sürecin birey tarafından kontrol edilebilmesi gibi etkenleri içeren kolaylaştırıcı faktörler bu çalışmada muhasebe meslek mensuplarının TFRS'yi kabulünde önemli bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Literatürde kolaylaştırıcı durumların bireylerin hem kullanım kolaylığı algısına hem de fayda algısına etkisi olduğunu gösteren çalışmalar (örneğin, Chang ve Tung, 2008; Ngai vd., 2007; Teo, 2009; Teo ve Schaik, 2009; Peter vd., 2008; Cheung ve Vogel, 2013) bulunmaktadır.

Literatürdeki bu çalışmalardan yola çıkarak muhasebe meslek mensuplarının TFRS'yi kabulüne ilişkin olarak aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir.

H₁: Muhasebe meslek mensuplarının TFRS'ye yönelik algıladıkları kolaylaştırıcı durumlar, TFRS'ye yönelik algıladıkları kullanım kolaylığını pozitif yönde etkiler.

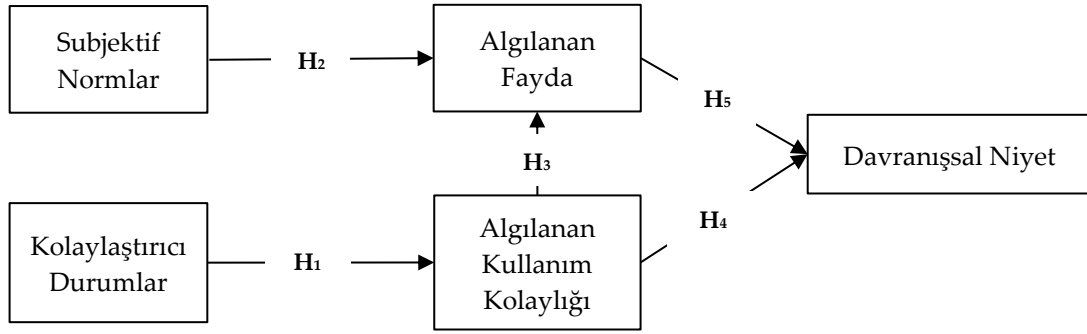
H₂: Muhasebe meslek mensuplarının TFRS'ye yönelik subjektif normları, TFRS'ye yönelik algıladıkları faydayı pozitif yönde etkiler.

H₃: Muhasebe meslek mensuplarının TFRS'ye yönelik kullanım kolaylığı algıları, TFRS'ye yönelik algıladıkları faydayı pozitif yönde etkiler.

H₄: Muhasebe meslek mensuplarının TFRS'ye yönelik kullanım kolaylığı algıları, TFRS'yi kullanım niyetlerini pozitif yönde etkiler.

H₅: Muhasebe meslek mensuplarının TFRS'ye yönelik algıladıkları fayda, TFRS'yi kullanım niyetlerini pozitif yönde etkiler.

Araştırmanın hipotezlerine uygun olarak oluşturulan araştırma modeli, Şekil 2'de gösterilmektedir.

Şekil 2. Araştırma Modeli

3. YÖNTEM

Nicel araştırma desenlerinden tarama modelinin kullanıldığı bu araştırmanın amacı, kolaylaştırıcı durumlar ve subjektif norm değişkenleri ile genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli çerçevesinde muhasebe meslek mensuplarının TFRS'yi kabulünü etkileyen faktörleri belirlemek ve bu faktörlerin birbirine olan etkilerini ortaya koymaktır. Bu amaçla oluşturulan anket formu, muhasebe meslek mensuplarının teknoloji kabul algılarını ölçmeye yönelik "Likert ölçek ifadeleri" ve demografik özellikleri belirlemeye yönelik "kategorik sorular" olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Ölçek ifadeleri 5'li Likert ölçeği (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) kullanılarak değerlendirilmiştir. Literatürden yararlanılarak oluşturulan bu ölçekte toplam 29 ifade yer almaktadır. Muhasebe meslek mensuplarının TFRS'ye yönelik genişletilmiş Teknoloji Kabul Modeli ile ölçülmesinde kullanılan boyutlardan *kolaylaştırıcı durumlar*, Ursavaş vd. (2014); *algılanan fayda*, Moqbel vd. (2013); *algılanan kullanım kolaylığı*, Özer ve vd. (2010); *davranışsal niyet* ise, Özer vd. (2010) tarafından kullanılan ölçeklerden faydalanılarak oluşturulmuştur. *Subjektif normlar* boyutunda yer alan ifadeler tarafımızdan geliştirilmiştir.

Anket formunda muhasebe meslek mensuplarından ayrıca cinsiyetlerini (1 = Erkek, 2 = Kadın), yaşlarını, öğrenim durumlarını (1 = Ön lisans, 2 = Lisans, 3 = Yüksek Lisans ve 4 = Doktora), meslek unvanlarını (1 = Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM), 2 = Yeminli Mali Müşavir (YMM),

kıdemlerini (1 = 1 yıldan az, 2 = 1- 5 yıl arası, 3 = 6 – 10 yıl arası, 4 = 11- 15 yıl arası ve 5 = 16 yıl ve üzeri) ve medeni durumlarını (1 = Evli, 2 = Bekar) belirtmeleri istenmiştir.

Araştırmanın evrenini Türkiye’de faaliyet gösteren Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM) ile Yeminli Mali Müşavir (YMM) unvanlarına sahip muhasebe meslek mensupları oluşturmaktadır. Araştırma modelinin test edilmesinde kullanılan veri seti, 01/12/2020 ile 01/02/2021 tarihleri arasında, evrenin geniş olması nedeniyle tesadüfi olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak Google Docs üzerinden uygulanan anket yoluyla elde edilmiştir. Kolayda örnekleme yöntemi, verilerin, ana kütlede en kolay, hızlı ve ekonomik şekilde toplanmasına olanak verdiği için tercih edilmiştir (Malhotra, 2004: 321). Anket formu tüm sorulara cevap verilmeden kaydedilmeyecek şekilde geliştirildiğinden eksik doldurulan anket bulunmamaktadır. Zaman, muhasebe meslek mensuplarının anketin uygulandığı zaman dilimindeki iş yükü yoğunluğu ve COVID 19 pandemisi koşulları gibi kısıtlar nedeniyle 388 muhasebe meslek mensubunun anketi cevaplama yeterli görülmüştür. Krejcie ve Morgan (1970)’e göre, 0,05 örnekleme hatası için evren büyüklüğünün 75.000 birimden büyük olması durumunda 382, evren büyüklüğünün 1.000.000 birimden büyük olması¹ durumunda ise 384 örnekleme büyüklüğü yeterli kabul edilebilir. Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) kayıtlarına göre Türkiye’de 106.554 Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM) ve 4807 Yeminli Mali Müşavir (YMM) unvanlarına sahip toplam 111.361 muhasebe meslek mensubu bulunduğundan çalışma kapsamında elde edilen 388 anket verisinin evreni temsil edebilme yeterliliğine sahip olduğu ifade edilebilir.

Elde edilen veriler ile ilk olarak katılımcıların demografik özellikleri değerlendirilmiştir. Daha sonra ölçeğin güvenilirlik ve geçerlilik analizleri gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan her bir boyutun güvenilirlik ve geçerlilikleri değerlendirildikten sonra önerilen araştırma modelindeki ilişkileri test etmek için Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) analizi yapılmıştır. Frekans analizleri için IBM SPSS 22, ölçüm modeli ve Yapısal Eşitlik Modellemesi analizi için ise Smart PLS istatistik programı kullanılmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Demografik Bulgular

Ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının demografik özellikleri Tablo 1’de yer almaktadır.

Örnekleme ait demografik özelliklere ilişkin Tablo 1’de yer alan bulgular, araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının % 93,8’inin (364 kişi) SMMM, % 6,2’sinin (24 kişi) YMM unvanlarına sahip olduklarını göstermektedir. % 2’ sinin (8 kişi) ön lisans, % 68’inin (234 kişi) lisans, % 22,6’sının (88 kişi) yüksek lisans ve % 7,4’ünün (28 kişi) ise doktora derecesine sahip olduğu katılımcıların, % 47,4’ü (184 kişi) erkektir. % 53,6’sının (208 kişi) 41 – 60 yaş arasında olduğu katılımcıların % 74,3’ü (288 kişi) medeni durumlarını evli olarak belirtmiştir.

¹[https://www.turmob.org.tr/istatistikler/c8172e63-2bef-4919-a863-86e403bdf0a/meslek-mensubu-dagilim-tablosu-\(sm-smmm\)](https://www.turmob.org.tr/istatistikler/c8172e63-2bef-4919-a863-86e403bdf0a/meslek-mensubu-dagilim-tablosu-(sm-smmm)) (Erişim Tarihi 15.02.2021).

Tablo 1. Muhasebe Meslek Mensuplarının Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Özellikler	Frekans	%	Özellikler	Frekans	%	Özellikler	Frekans	%
Cinsiyet			Öğrenim Durumu			Medeni Durum		
Erkek	184	47,4	Ön Lisans	8	2	Bekar	100	25,7
Kadın	204	52,6	Lisans	234	68	Evli	288	74,3
Toplam	388	100	Y. Lisans	88	22,6	Toplam	388	100
Kıdem			Doktora	28	7,4	Yaş		
1 – 5 yıl	56	14,4	Toplam	388	100	20 – 40	172	44,3
6 – 10 yıl	68	17,5	Unvan			41 – 60	208	53,6
11- 15 yıl	68	17,5	SMMM	364	93,8	60 yaş üzeri	28	7,1
16 ve üstü	196	50,6	YMM	24	6,2	Toplam	388	100
Toplam	388	100	Toplam	388	100			

4.2. Ölçüm Modeli Analizi Sonuçları

Araştırma modelinde yer alan değişkenler arasındaki ilişki ve etkilerin test edilmesinde varyans bazlı yapısal eşitlik modelleme yöntemi olan PLS SEM kullanılmıştır. PLS SEM yönteminin diğer yöntemlere göre sağladığı en önemli avantaj, karmaşık araştırma problemlerini tek bir süreçte, sistematik ve detaylı bir şekilde dikkate alabilmesidir (Anderson ve Gerbing, 1988: 411). Varyans bazlı PLS SEM yönteminin, kovaryans bazlı SEM yöntemlerine göre normal dağılımı gerektirmemesi, değişkenler arasındaki karmaşık modellere çözüm bulabilmesi, istatistikî gücünün küçük örneklerde daha yüksek olması ve model uyum iyiliği değerlerini gerektirmemesi gibi üstünlüklere sahiptir (Sarstedt vd., 2017: 11-14).

Yapısal eşitlik modellemesinin kullanıldığı tahmin yönteminde, model tahmininin PLS SEM yöntemi ile yapılması durumunda model uyumunun değerlendirilmesinde, uyum iyiliği kriterlerinin yerine analiz sonucunda elde edilen bazı değerler dikkate alınmaktadır. Yapı güvenilirliğini ölçerken; madde güvenilirliği için hesaplanan faktör yükleri, iç tutarlılık güvenilirliği için Cronbach's Alpha katsayısı ve birleşik güvenilirlik için ise CR (Composite Reliability) katsayısı dikkate alınmaktadır. Modelin yakınsama geçerliliği için hesaplanan AVE değerleri, ayrıştırma geçerliliği için ise korelasyon katsayıları incelenmektedir (Dülgeroğlu, 2017: 59-60; Başol, 2018: 79-81).

Yapı güvenilirliğinin sağlanabilmesi için ifadelerin faktör yük değerlerinin 0,50'nin, boyutlara ait Cronbach's Alpha ile birleşik güvenilirliği gösteren CR (Composite Reliability) katsayılarının ise 0,70'in üzerinde olması gerekmektedir (Fornell ve Larcker, 1981; Hair vd., 2006).

Tablo 2 incelendiğinde, ifadelerin tümüne ait faktör yük değerlerinin 0,50'den; tüm boyutların CR (Composite Reliability) katsayıları ile Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayılarının da 0,70'den büyük olduğu görülmektedir. Ölçekte yer alan bir ifadenin faktör yük değerinin 0,50'den büyük olması, o ifadenin ölçme şartını sağladığını (Hair vd., 2006); Cronbach's Alpha ve CR katsayılarının da 0,70'den büyük olmasının ise ölçeklerin yapı güvenilirliğini sağladığını göstermektedir (Fornell ve Larcker, 1981).

Tablo 2. Faktör Yükleri ile Güvenirlilik Sonuçları

Boyut ve İfadeler	Faktör Yükü	α^*	CR**
Algılanan Kullanım Kolaylığı			
AKK1 - TFRS'nin açık ve anlaşılır olduğunu düşünüyorum.	0,734	0,824	0,876
AKK2 - TFRS'yi kullanmak çok fazla zihinsel çaba gerektirmez.	0,587		
AKK3 - TFRS'yi kullanmanın kolay olduğunu düşünüyorum.	0,836		
AKK4 - TFRS'yi kullanmak benim için kolaydır.	0,861		
AKK5 - TFRS'yi kullanmayı öğrenmek benim için kolaydır.	0,788		
Algılanan Fayda			
AF1 - TFRS'nin uygulanması ülkeye yabancı sermayenin akışını hızlandırır.	0,777	0,928	0,944
AF2 - TFRS, şirketlerin finansal tablo bilgilerinin uluslararası piyasalarda karşılaştırılabilirliğini artırır.	0,889		
AF3 - TFRS, şirketler için uluslararası olarak kabul edilen muhasebe dilidir.	0,889		
AF4 - TFRS, yönetimin ve denetçilerin daha profesyonel kararlar vermesine yardımcı olur.	0,906		
AF5 - TFRS, denetim raporları da dahil olmak üzere uluslararası finansal raporlamada tekdüzen oluşturur.	0,887		
AF6 - TFRS, finansal tablo bilgi kullanıcıları için gerçeğe uygun bilgi sunar.	0,799		
Davranışsal Niyet			
DN1 -TFRS'yi uygulayabilmek mesleğimin gerekliliğidir.	0,852	0,858	0,897
DN2 - Gerekli olduğunda TFRS'yi uygulayabilirim.	0,741		
DN3 - Gelecekte TFRS'yi uygulamayı isterim.	0,822		
DN4 - TFRS 'de meydana gelecek değişiklikleri takip etmek mesleki bir zorunluluktur.	0,757		
DN5 - TFRS 'de meydana gelecek değişiklikleri uygulamak mesleki bir zorunluluktur.	0,809		
Kolaylaştırıcı Durumlar			
KD1 - TFRS konusunda almış olduğum eğitimler TFRS'yi öğrenmemi kolaylaştırmıştır.	0,737	0,849	0,899
KD2 - TFRS konusunda düzenleyici kuruluşların rehberliği yeterlidir.	0,905		
KD3 - TFRS konusunda düzenleyici kuruluşların sağlamakta olduğu desteği yeterlidir.	0,886		
KD4 - TFRS konusunda bir sorunla karşılaştığımda yardım alacağım kişi veya kurumlar vardır.	0,784		
Subjektif Normlar			
SN1 - Meslektaşlarımın pek çoğu TFRS'nin finansal tablo bilgi kullanıcıları için önemli olduğunu düşünüyor.	0,634	0,928	0,941
SN2 - Meslektaşlarımın pek çoğu TFRS'yi uygulayabileceğimi düşünüyor.	0,662		
SN3 - Meslektaşlarımın pek çoğu TFRS'yi uygulayabilmenin bir ayrıcalık sağladığını düşünüyor.	0,838		
SN4 - Meslektaşlarımın pek çoğu TFRS'yi uygulayabilmenin mesleki kariyer için önemli olduğunu düşünüyor.	0,778		
SN5 - Meslektaşlarımın pek çoğu TFRS'nin finansal tablo bilgi kullanıcılarına fayda sağladığını düşünüyor.	0,805		
SN6 -Meslektaşlarımın pek çoğu TFRS'yi uygulayabilmenin önemli olduğunu düşünüyor.	0,879		
SN7 - Değer verdiğim meslektaşlarımın TFRS hakkındaki düşüncelerini önemsiyorum.	0,853		
SN8 -Meslek odamın TFRS'ye yönelik çalışmalarını önemserim.	0,835		
SN9 - Meslektaşlarımın TFRS hakkındaki görüşlerini önemserim.	0,879		

* Cronbach Alpha- α (iç tutarlılık katsayısı), **Birleşik Güvenirlilik katsayısı

Yakınsama geçerliliği ise, gerçekleştirilen analiz sonucunda her bir değişken için hesaplanan *ortalama açıklanan varyans (AVE)* değerinin 0,50'den yüksek olması ile sağlanır (Bagozzi ve Yi, 1988: 80). Fornell-Larcker kriterine göre, değişkenlerin AVE değerlerinin karekökünün, buldukları sütundaki değişkenlerin korelasyon değerlerinden yüksek olmasının ayrıştırma geçerliliğini sağladığını göstermektedir (Nascimento ve Silva Macedo, 2016: 295; Hair vd., 2017: 139).

Tablo 3. Araştırma Modeline ait Geçerlilik Sonuçları

Değişkenler	Yakınsama Geçerliliği	Ayrıştırma Geçerliliği				
	AVE	AKK	AF	DN	KD	SN
Algılanan Kullanım Kolaylığı (AKK)	0,589	0,767				
Algılanan Fayda (AF)	0,738	0,603	0,859			
Davranışsal Niyet (DN)	0,635	0,608	0,679	0,797		
Kolaylaştırıcı Durumlar (KD)	0,691	0,570	0,443	0,496	0,831	
Sübjektif Normlar (SN)	0,641	0,591	0,784	0,778	0,489	0,801

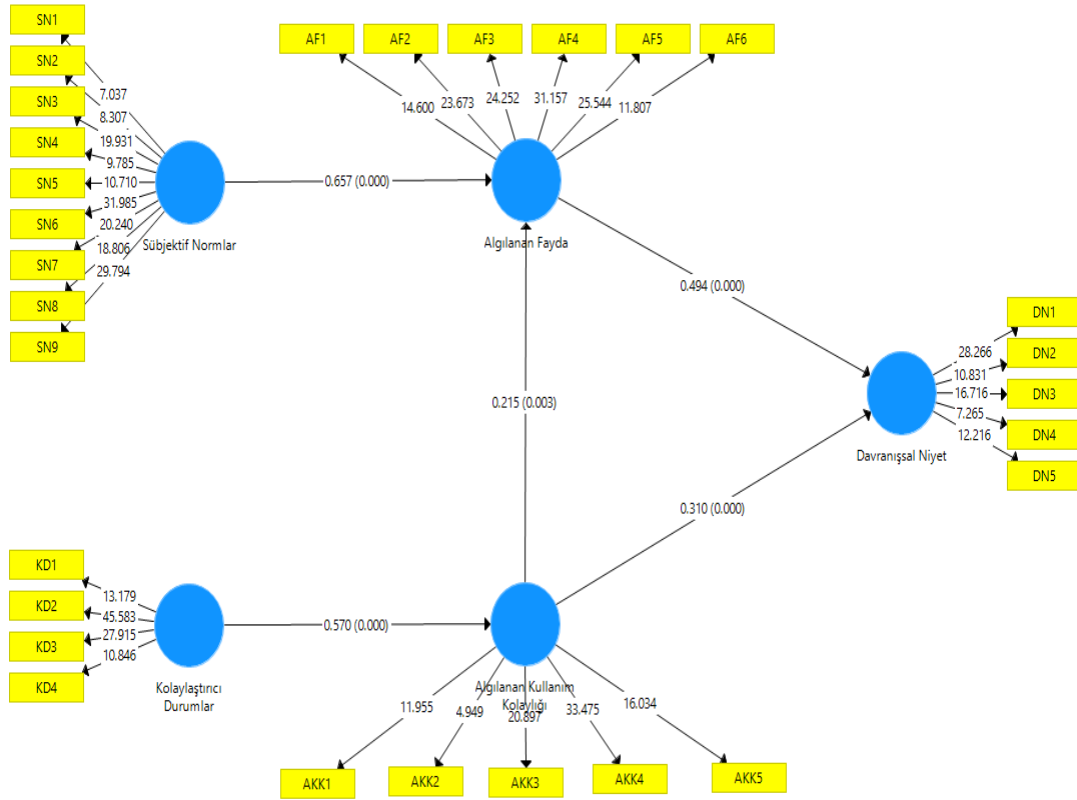
Not: Tablodaki koyu renkli sayılar AVE değerlerinin karekökleridir.

Bu kapsamda Tablo 3 incelendiğinde algılanan kullanım kolaylığı değişkeni için 0,589; algılanan fayda değişkeni için 0,738; davranışsal niyet değişkeni için 0,635; kolaylaştırıcı durumlar değişkeni için 0,691 ve sübjektif normlar değişkeni için 0,641 olarak hesaplanan AVE değerlerinin 0,50'den yüksek olması yakınsama geçerliliğinin sağlandığını göstermektedir. Ayrıca Tablo 3'teki her bir değişkene ait AVE değerinin karekökünün, o değişkenin bulunduğu sütundaki değişkenlere ait korelasyon değerlerinden büyük olması ölçeğin ayrıştırma geçerliliğinin sağlandığını göstermektedir.

4.3. Araştırma Modeli Analizi Sonuçları

Geliştirilen hipotezleri test etmek için kısmi en küçük kareler yol analizi (PLS-SEM) kullanılmıştır. Araştırma modelinde yer alan sübjektif normlar ile kolaylaştırıcı durumlar egzogen değişkenleri; algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı ve davranışsal niyet ise endojen değişkenleri oluşturmaktadır. Araştırma modelinin değerlendirilmesinde R^2 , β ve t değerleri gibi temel ölçümler dışında tahmin gücü için Q^2 ve etki büyüklüğü için ise f^2 değerleri dikkate alınmıştır.

Araştırma modelinin tahmin gücünü ifade eden Q^2 değerinin hesaplanabilmesi için Blindfolding analizi gerçekleştirilmiştir. PLS yol katsayılarının anlamlılıklarını ölçmek için ise yeniden örnekleme tekniği ile (bootstrapping) örneklemden 5000 alt örneklem alınarak t değerleri yeniden hesaplanmıştır (Hair vd., 2011: 145,148; Henseler vd., 2009: 305). Modelde yer alan değişkenler arasındaki ilişkileri test etmek için yapılan Yapısal Eşitlik Modeli (PLS-SEM) analiz bulguları Şekil 3'de verilmiştir.

Şekil 3. Yapısal Eşitlik Modeli Analiz Sonuçları

Kolaylaştırıcı durumların algılanan kullanım kolaylığı; subjektif normlar ile algılanan kullanım kolaylığının algılanan fayda ve algılanan fayda ile algılanan kullanım kolaylığının ise davranışsal niyet üzerindeki etkisini belirlemek için yapılan SmartPLS uygulaması ile yapılan regresyon analizi sonuçları Tablo 4’de verilmiştir.

Tablo 4. Yol Katsayıları Anlamlılık Testi Sonuçları (Bootstrapping)

Hipotezler	Yollar	Yol Katsayısı	Standart Hata	t değeri	p değeri	Sonuç
H ₁	KD → AKK	β : 0,570	0,072	7,891	0,000	Desteklendi
H ₂	SN → AF	β : 0,657	0,083	7,910	0,000	Desteklendi
H ₃	AKK → AF	β : 0,215	0,072	2,990	0,003	Desteklendi
H ₄	AKK → DN	β : 0,310	0,072	4,314	0,000	Desteklendi
H ₅	AF → DN	β : 0,494	0,112	4,422	0,000	Desteklendi

AKK: Algılanan Kullanım Kolaylığı, **AF:** Algılanan Fayda, **DN:** Davranışsal Niyet, **KD:** Kolaylaştırıcı Durumlar, **SN:** Sübjektif Normları ifade etmektedir.

Tablo 4 incelendiğinde, kolaylaştırıcı durumların algılanan kullanım kolaylığını ($\beta = 0,570$; $p < 0,05$) istatistiki olarak anlamlı ve pozitif bir şekilde etkilediği görülmektedir. Bu sonuç, H₁ hipotezinin desteklendiğini ortaya koymaktadır. Yani muhasebe meslek mensuplarının TFRS konusundaki kolaylaştırıcı durumlara yönelik algıları arttıkça, TFRS'nin kullanım kolaylığına yönelik algıları da artmaktadır. Analizin sonuçları, subjektif normların ($\beta = 0,657$; $p < 0,05$) ve

algılanan kullanım kolaylığının ($\beta = 0,215$; $p < 0,05$) algılanan fayda üzerinde istatistiki olarak anlamlı ve pozitif bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlara göre, H_2 ve H_3 hipotezleri desteklenmektedir. Bu sonuçlara göre, TFRS'ye yönelik subjektif normları ve kullanım kolaylığı algıları artan muhasebe meslek mensuplarının, TFRS'ye yönelik algıladıkları fayda da artmaktadır. Hipotezlerin standardize edilmiş etki katsayıları incelendiğinde, muhasebe meslek mensuplarının TFRS'ye yönelik algıladıkları fayda üzerinde subjektif normların (0,657) daha etkili olduğu görülmektedir.

Algılanan kullanım kolaylığının ve algılanan faydanın, davranışsal niyet üzerindeki pozitif etkisinin olduğunu öne süren H_4 ve H_5 hipotezleri için yapılan analizin sonucu, hipotezlerin desteklendiğini ortaya koymaktadır. Analiz sonuçları, algılanan kullanım kolaylığı ($\beta = 0,310$; $p < 0,05$) ile algılanan fayda ($\beta = 0,494$; $p < 0,05$) için hesaplanan yol katsayılarının pozitif ve istatistiki olarak anlamlı olduklarını göstermektedir. Bu sonuçlar, muhasebe meslek mensuplarının TFRS'ye yönelik davranışsal niyetlerinin oluşmasında algılanan kullanım kolaylığı ile algılanan faydanın etkili olduğunu; bu etkide algılanan faydanın (0,494) daha yüksek payı olduğunu göstermektedir. Araştırma modeline ilişkin R^2 , Q^2 , f^2 ve VIF değerleri Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Araştırma Modelinin R^2 , f^2 , Q^2 ve VIF Analiz Sonuçları

Hipotezler	Yollar	R^2	f^2	Q^2	VIF
H ₁	KD → AKK	0,325	0,482	0,175	1,00
H ₂	SN → AF	0,644	0,789	0,451	1,536
H ₃	AKK → AF		0,085		
H ₄	AKK → DN	0,524	0,128	0,304	1,571
H ₅	AF → DN		0,326		

KD: Kullanım Davranışı; **SN:** Subjektif Normlar; **AKK:** Algılanan Kullanım Kolaylığı; **AF:** Algılanan Fayda'yı ifade etmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde, Collinearity İstatistiğinin bir sonucu olan varyans etki faktör (VIF) değerlerinin kabul edilebilir sınır değer olan 5'ten (Ali vd., 2018: 529; Garson, 2016: 77; Hair vd., 2011: 145) küçük olduğu görülmektedir. Bu durum ise bağımlı değişkenler ile bağımsız değişkenlerin doğrusal bağlantılı olmadığını bir başka ifade ile çoklu bağlantı probleminin yaşanmadığını göstermektedir.

Reflektif içsel modelin değerlendirilmesi amacıyla R^2 , f^2 ve Q^2 değerlerinin incelenmesi gerekmektedir (Hair ve arkadaşları, 2017). Tablo 5'te yer alan, her bir dışsal gizil değişkenin açıklanan varyansını ifade eden R^2 değerleri incelendiğinde kolaylaştırıcı durumların algılanan kullanım kolaylığının %32,5'ini; subjektif normlar ile algılanan kullanım kolaylığının algılanan faydanın %64,4'ünü ve algılanan fayda ile algılanan kullanım kolaylığının ise davranışsal niyetin %52,4'ünü açıkladığı görülmektedir.

Reflektif iç modelin değerlendirilmesinde kullanılan ve tahmin yapılarının etki büyüklüğünü ifade eden f^2 değeri, dışsal gizil değişkendeki açıklanamayan kısmının varyans oranına bağlı olarak R^2 'deki artışın hesaplanmasını ifade etmektedir (Hair vd., 2017). Cohen (1988), f^2 değerinin 0,02 – 0,15 arasında olmasını *düşük*; 0,15 – 0,35 arasında olmasını *orta*; 0,35 ve üzerinde olmasını ise *yüksek* etki oranını olarak ifade etmiştir. Tablo 5'teki f^2 değerleri incelendiğinde algılanan kullanım kolaylığının ($f^2 = 0,085$) algılanan fayda ile davranışsal niyet ($f^2 = 0,128$) üzerinde düşük; algılanan faydanın ($f^2 = 0,326$) davranışsal niyet üzerinde orta; kolaylaştırıcı durumların ($f^2 =$

0,489) algılanan kullanım kolaylığı ile subjektif normların ($f^2 = 0,789$) algılanan fayda üzerinde yüksek etki büyüklüğüne sahip olduğu görülmektedir.

Reflektif iç modelin değerlendirilmesinde kestirimsel örneklemin tekrar kullanım tekniği olan ve Blindfolding analizi sonucunda elde edilen Q^2 değeri, verilen bir gösterge bloğuna ilişkin bir boyutun verilerini modele dahil etmeden modelin tahmin gücünü gösteren bir kriterdir (Ali ve diğerleri, 2016: 463). Modelin tahmin gücüne sahip olabilmesi için $Q^2 > 0$ olmalıdır (Pengö ve Lai, 2012: 473). Tablo 5'teki Q^2 değerleri incelendiğinde her bir modele ait Q^2 değerlerinin 0'dan büyük olması her bir modelin yeterli tahmin gücüne sahip olduğunu göstermektedir.

5. SONUÇ ve TARTIŞMA

Küreselleşme ile birlikte artan uluslararası sermaye hareketleri sonucunda ortaya çıkan ülkeler arasındaki farklı muhasebe uygulamaları, muhasebe bilgi kullanıcılarının ile uluslararası muhasebe ve denetim şirketlerinin finansal tabloların şeffaflığı ve karşılaştırılabilirliği konusunda sorunlar yaşamasına neden olmuştur. Bu durum kayıt ve raporlama sistemlerinde dünya genelinde geçerli olacak bir standartlaşmayı zorunlu hale getirmiştir. Dünya genelinde Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) tarafından yayınlanan Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) ve Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) ile giderilen bu zorunluluk, Türkiye'de de Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK) tarafından yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) ile Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ile karşılanmıştır.

Muhasebe bilgilerinin üretilmesi ve raporlanması açısından mevcut muhasebe uygulamalarında değişiklikler içeren bu standartların muhasebe meslek mensupları tarafından kabul edilerek, direnç gösterilmeden uygulanması durumunda, standartların çıkarılma amacına ulaşması mümkündür. Bu sebeple bu çalışmada Teknoloji Kabul Modeli kullanılarak Türkiye'de faaliyet gösteren Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM) ve Yeminli Mali Müşavir (YMM) unvanlı muhasebe meslek mensuplarının TFRS'yi kabulünü etkileyen faktörler belirlenerek, bu faktörlerin birbirine olan etkileri ortaya konmuştur. Bu çalışmayla Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM) ve Yeminli Mali Müşavir (YMM) unvanlı muhasebe meslek mensuplarının TFRS'nin kullanımına yönelik niyetleri Teknoloji Kabul Modeli kullanılarak belirlenmeye çalışılmıştır. Türkiye'de faaliyet gösteren Serbest Muhasebeci Mali Müşavir (SMMM) ve Yeminli Mali Müşavir (YMM) unvanlı 388 muhasebe meslek mensubu üzerinde gerçekleştirilen anket çalışması sonucu elde edilen verilerin analiz bulguları, Teknoloji Kabul Modelinin muhasebe meslek mensuplarının TFRS kullanımına yönelik niyetlerinin belirlenmesinde kullanılabileceğini göstermektedir.

Yapılan analizlerden elde edilen bulguların ilki kolaylaştırıcı durumların algılanan kullanım kolaylığı üzerinde istatistiki olarak anlamlı ve pozitif yönde bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bu sonuç, muhasebe meslek mensuplarının TFRS kullanırlarken kolaylaştırıcı durumları algılamaları durumunda TFRS'ye yönelik kullanım kolaylığı algılarının artacağını göstermektedir. Ortaya çıkan bu sonuç, Tarcan vd., (2012)'nin çalışmasının bulguları ile örtüşmektedir.

Çalışmanın ikinci bulgusu ise, algılanan kullanım kolaylığı ile subjektif normların algılanan fayda üzerinde istatistiki olarak anlamlı ve pozitif yönde bir etkisinin olduğunu göstermektedir. Buna göre, kişisel değerleri ifade eden subjektif normlar ile kullanım kolaylığı algısının artması durumunda muhasebe meslek mensuplarının TFRS konusunda algıladıkları fayda artacaktır. Ortaya çıkan bu sonuçlar, algılanan kullanım kolaylığının algılanan fayda üzerinde etkisi

olduğuna yönelik Tarcan vd. (2012), Peter vd. (2008), Cheung ve Vogel (2013), Chang ve Tung (2008), Ngai vd. (2007), Teo (2009) ile Teo ve Schaik (2009) tarafından yapılan çalışmalarının bulguları ile; subjektif normların algılanan fayda üzerinde etkisi olduğuna yönelik Yi vd. (2006), Hong ve Tam (2006), Lee vd. (2007) ile Liao vd. (2007) tarafından yapılan çalışmaların bulguları ile örtüşmektedir.

Analiz sonucunda elde edilen son bulgu ise, algılanan fayda ile algılanan kullanım kolaylığının TFRS'yi kullanıma yönelik davranışsal niyet üzerinde istatistiki olarak anlamlı ve pozitif yönde bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Bu sonuçlara göre, muhasebe meslek mensupları TFRS kullanımını faydalı ve kolay olarak algıladıklarında TFRS'yi kullanım niyetine sahip olacaklardır. Ortaya çıkan bu sonuçlar, algılanan kullanım kolaylığının davranışsal niyet üzerinde etkisi olduğuna yönelik Hong ve Tam (2006), Lee vd. (2006), Tung vd. (2008), Tung ve Chang (2008) tarafından yapılan çalışmalarının ve algılanan faydanın davranışsal niyet üzerinde etkisi olduğuna yönelik Davis vd. (1989), Yi vd. (2006), Fu vd. (2006); Hong ve Tam (2006), Liao vd. (2007), Tung vd. (2008), Tung ve Chang (2008) ile Tarcan vd. (2012) tarafından yapılan çalışmaların bulgularını desteklemektedir.

Bütün bu sonuçlardan hareketle muhasebe meslek mensuplarının TFRS'yi kabul etmesi isteniyorsa, muhasebe meslek mensuplarına TFRS'nin sağlayacağı faydaların ve kullanım kolaylığının vurgulanması gerekmektedir. Bu açıdan yapılan bu çalışmanın, muhasebe meslek örgütleri ile Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) gibi kuruluşlar tarafından değerlendirilmesi sonucunda düzenlenecek eğitim ve toplantılarla muhasebe meslek mensuplarına TFRS'nin sağlayacağı faydalar ve kullanım kolaylıkları anlatılmalıdır. Böylece muhasebe meslek mensuplarının TFRS'yi kabulü ve uygulaması yönünde önemli adımlar atılabilecektir.

Algılanan fayda, algılanan kullanım kolaylığı ve davranışsal niyetin yanında subjektif normlar ile kolaylaştırıcı durumlar değişkenleri arasındaki ilişki ve etkileri dikkate alan bu araştırmanın bulguları literatüre kayda değer katkılar sağlamaktadır. Böyle bir çalışmanın muhasebe meslek mensupları üzerinde ilk defa yapılması ile literatüre önemli bir katkı sağlandığı düşünülmektedir. Ancak tüm araştırmalarda olduğu gibi bu araştırmanın da kısıtları olduğu için bulgular bazı sınırlamalar çerçevesinde değerlendirilmelidir. Zaman, muhasebe meslek mensuplarının anketin uygulandığı zaman dilimindeki iş yükü yoğunluğu ve COVID 19 pandemisi koşulları gibi kısıtlar altında gerçekleştirilen bu araştırmadan elde edilen bulguların genelleştirilebilirliği de bu çerçevede değerlendirilmelidir. Konu ile ilgili gelecekte yapılacak olan çalışmalarda bu araştırma modeline yeni değişkenlerin eklenmesi ile muhasebe meslek mensuplarının TFRS'yi kabulüne yönelik niyet üzerinde etkisi olan farklı etkenler de kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- Ajzen, I. and Fishbein, M. (1980). Understanding attitudes and predicting social behavior, Englewood-Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Ajzen, I. and Madden, T.J. (1986). Prediction of GoalDirected Behavior: Attitudes, Intentions, And Perceived Behavioral Control, *Journal of Experimental Social Psychology*, 22 (5), 453-474.
- Akça, Y. ve Özer, G. (2012). Teknoloji kabul modeli'nin kurumsal kaynak planlaması uygulamalarında kullanılması, *Business and Economics Research Journal*, 3(2), 79-96.
- Al-Gahtani, S.S. and King, M. (1999). Attitudes, Satisfaction and Usage: Factors Contributing to Each in the Acceptance of Information Technology, *Behaviour & Information Technology*, 18(4), 277-297.

- Ali, F., Rasoolimanesh, S. M., Sarstedt, M., Ringle, C. M. and Ryu, K. (2018). An assessment of the use of partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM) in hospitality research, *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 30(1) 514-538.
- Anderson, J. C. and Gerbing, D. W. (1988). Structural Equation Modeling in Practice: A Review and Recommended Two-Step Approach, *Psychological Bulletin*, 103, 411-423.
- Aysan, M. (2007). Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Küresel Uyum, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 34 (Nisan), 51-56.
- Bagozzi, R. P. and Yi, Y. (1988). On the Evaluation of Structural Equation Models, *Journal of the Academy of Marketing Science*, 16(2), 74-94.
- Başol, O. (2018). OECD ülkelerinde yaşam tatmini üzerine bir değerlendirme, "İŞ, GÜÇ" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 20(3), 67-86.
- Chang, S.-C. and Tung, F. C. (2008). An empirical investigation of students' behavioral intentions to use the online learning course websites, *British Journal of Educational Technology*, 39 (1), 71- 83.
- Chen, L. D. and J. Tan. (2003). Technology Adaptation in E-commerce: Key Determinants of Virtual Stores Acceptance, *European Management Journal*, 22 (1), 74-89.
- Cheung, R. and Vogel, D. (2013). Predicting user acceptance of collaborative technologies: An extension of the technology acceptance model for e-learning, *Computers & Education*, 63, 160-175.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*, 2nd ed., USA, Lawrence Erlbaum Associates.
- Çankaya, F. ve Erdoğan, E. (2008). Kültürel Farklılıklar Çerçevesinde Muhasebe Standartlarının Uyumunu, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (1), 299-326.
- Dasgupta, S., Granger, M. and McGarry, N. (2002). User Acceptance of E-collaboration Technology: An Extension of the Technology Acceptance Model, *Group Decision and Negotiation*, 11, 87-100.
- Davis, F.D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use and User Acceptance of Information Technology, *MIS Quarterly*, 13(3), 319-339.
- Davis, F. D. (1985). A technology acceptance model for empirically testing new enduser information systems: Theory and results, *Doctoral Dissertation*, Massachusetts Institute of Technology.
- Davis, F.D., Bagozzi, R.P. and Warshaw, P.R. (1989). User Acceptance of Computer Technology: A Comparison of Two Theoretical Models, *Management Science*, 35(8), 982-1003.
- Dülgeroğlu, İ. (2017). Son Tüketicilerin Değer Bilinci ve Fiyat-Kalite İlişkilerinin İnternet Üzerinden Satın Alma Davranışı Üzerindeki Etkisi: Kırklareli İlinde Bir Araştırma, *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6 (1), 53-63.
- Fornell, C. and Larcker, D. F. (1981). Evaluating Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error: Algebra and Statistics, *Journal of Marketing Research*, 18(3), 382-388.
- Fu, J., Farn, C. and Chao, W., (2006). Acceptance of electronic tax filing: A study of taxpayer intentions, *Information & Management*, 43 (1), 109-126.
- Garson, G. D. (2016). *Partial Least Squares: Regression and Structural Equation Model*, Asheboro, Statistical Associates Publishing.
- Gyampah, K.A. and Salam, A.F. (2004). An Extension of the Technology Acceptance Model in an ERP Implementation Environment, *Information & Management*, 41, 731-745.

- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. and Tahtam, R. L. (2006). *Multivariate Data Analysis*, New Jersey, USA, Pearson Education LTD.
- Hair, J. F., Ringle, C. M. and Sarstedt, M. (2011). PLS-SEM: Indeed a silver bullet, *Journal of Marketing Theory and Practice*, 19(2), 139–150.
- Hair Jr, J.F., Hult, G. T. M., Ringle, C. and Sarstedt, M. (2017). *A primer on partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM)*, (2nd Edition), Thousand Oaks: Sage Publications.
- Henseler, J., Ringle, C. M. and Sinkovics, R. R. (2009). The use of partial last squares path modelling in international marketing, *Advances in International Marketing*, 20, 277–319.
- Hong, S. and Tam, K.Y. (2006). Understanding the adoption of multipurpose information appliances: The case of mobile data services, *Information Systems Research*, 17 (2), 162-179.
- Kim, D. and Chang, H. (2007). Key Functional Characteristics in Designing and Operating Health Information Websites for User Satisfaction: An Application of the Extended Technology Acceptance Model, *International Journal of Medical Informatics*, 76, 790-800.
- King, W.R. and He, J. (2006). A Meta Analysis of the Technology Acceptance Model, *Information & Management*, 43, 740-755.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 3, 607-610.
- Lee, Y., Lee, J. and Lee, Z., (2006). Social influence on technology acceptance behavior: Self identity theory perspective, *Database for Advances in Information Systems*, 37 (2-3), 60-75.
- Lee, K.C., Kang, I. and Kim, J.S., (2007). Exploring the user interface of negotiation support systems from the user acceptance perspective, *Computers in Human Behavior*, 23 (1), 220-239.
- Legrís, P., Ingham, J. and Collerette, P. (2003). Why Do People Use Information Technology? A Critical Review of the Technology Acceptance Model, *Information & Management*, 40, 191-204.
- Liao, C., Chen, J. and Yen, D.C., (2007). Theory of planning behavior (TPB) and customer satisfaction in the continued use of e-service: An integrated model, *Computers in Human Behavior*, 23 (6), 2804-2822.
- Lu, J., Yu, C.S.; Liu, C. and Yao, J.E. (2003). Technology Acceptance Model for Wireless Internet, *Internet Research*, 13(3), 206-222.
- Malhotra, N. K. (2004). *Marketing research: An applied orientation*, 4. Edition. Australia, Pearson Education
- Moore, G. C. and Benbasat. I. (1996). Integrating Diffusion of Innovativeness and Theory of Reasoned Action Models To Predict Utilization of Information Technology by End-Users, K. Kautz ve J. Pries-Heje (Eds.). In *Diffusion and Adoption of Information Technology*, Dordrecht, Springer Science and Business Media, 132-146.
- Nascimento, J. C. H. B. and Macedo, M. A. S. (2016). Structural equation models using partial least squares: An example of the application of Smartpls® in accounting Research. *REPeC*, 10(3), 282–305.
- Ngai, E. W. T., Poon, J. K. L. and Chan, Y. H. C. (2007). Empirical examination of the adoption of WebCT using TAM, *Computers & Education*, 48, 250-267.
- Özer, G., Özcan, M. ve Aktaş, S. (2010). Muhasebecilerin Bilgi Teknolojisi Kullanımının Teknoloji Kabul Modeli (TKB) ile İncelenmesi, *of Yasar University*, 5(19), 3278 – 3293.

- Peng, D.X. and Lai, F. (2012). Using partial least squares in operations management research: A practical guideline and summary of past research, *Journal of Operations Management*, 30 (6), 467-480.
- Petter, S., DeLone, W. ve McLean, E. (2008). Measuring Information Systems Success: Models, Dimensions, Measures, and Interrelationships, *European Journal of Information Systems*, 17, 236-263.
- Pirgaip, B. (2003). Türk Sermaye Piyasasında Uluslararası Muhasebe Standartlarına Uyum, *Sermaye Piyasası Kurulu Meslek Personeli Derneği Dergisi*, (10)
- Saade, R. and Bahli, B. (2005). The Impact of Cognitive Absorption on Perceived Usefulness and Perceived Ease of Use in Online Learning: An Extension of the Technology Acceptance Model, *Information & Management*, 42, 317-327.
- Sarstedt, M., Ringle, C. M. and Hair, J. F. (2017). Partial least squares structural equation modeling, Homburg, C. and et al. (Eds.), *Handbook of Market Research*. Springer International Publishing, 1-40.
- Szajna, B. (1996). Empirical Evaluation of The Revised Technology Acceptance Model, *Management Science*, 42(1), 85-92.
- Şimşek, K. ve Şimşek, O. (2019). Muhasebe Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin TFRS (Türkiye Finansal Raporlama Standartları)/ TMS (Türkiye Muhasebe Standartları) Farkındalıklarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma, *Kastamonu Education Journal*, 27(6), 2693-2700.
- Tarcan, E., Varol, E.S., Kantarcı, K. ve Fırlar, T. (2012). A Study on Kazakh Academicians' Information Technology Acceptance, *Bilig*, 62, 205-230.
- Taylor, S. and Todd, P.A. (1995). Understanding Information Technology Usage: A Test of Competing Models, *Information System Research*, 6 (2), 144-176.
- Teo, T. (2009). Modeling technology acceptance in education: A study of pre-service teachers, *Computers & Education*, 52 (2), 302-312.
- Teo, T. and Schaik, P. V. (2009). Understanding Technology Acceptance in Pre-Service Teachers: A Structural-Equation Modeling Approach, *The Asia-Pacific Education Researcher*, 18 (1), 47-66.
- Tung, F. ve Chang, S., (2008). Nursing students' behavioral intention to use online courses: A questionnaire survey, *International Journal of Nursing Studies*, 45 (9), 1299-1309.
- Tung, F., Chang, S. and Chou, C., (2008). An extension of trust and TAM model with IDT in the adoption of the electronic logistic information system in HIS in the medical industry, *International Journal of Medical Informatics*, 77 (5), 324-335.
- Ursavaş, Ö.F., Şahin, S. ve McIlroy, D. (2014). Öğretmenler İçin Teknoloji Kabul Ölçeği: Ö-TKÖ, *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10(4), 885-917.
- Venkatesh, V. and Davis, F.D. (2000). A Theoretical Extension of the Technology Acceptance Model: Four Longitudinal Field Studies, *Management Science*, 46(2), 186-204.
- Yang, H.D. and Yoo, Y. (2004). It's All About Attitude: Revisiting the Technology Acceptance Model, *Decision Support Systems*, 38, 19-31.
- Moqbel, M., Charoensukmongkol, P. and Bakay, A. (2013). Are U.S. Academics and Professionals Ready for IFRS? An Explanation Using Technology Acceptance Model and Theory of Planned Behavior, *Journal of International Business Research*, 12(2), 47-60.
- Venkatesh, V., Morris, M.G., Davis, G.B. and Davis, F.D. (2003). User Acceptance of Information Technology: Toward a Unified View, *MIS Quarterly*, 27(3), 425-478.

Yi, M.Y., Jackson, J.D., Park, J.S. and Probst, J.C. (2006). Understanding information technology acceptance by individual professionals: Toward an integrative view, *Information & Management*, 43 (3), 350-363.